

Pascal Quignard

Čeng Lianova zadnja ura glasbe

Dopisujem staro legendo. Prebral sem jo v učeni opombi izpod peresa Džang Foruija na strani 432 drugega zvezka *Kronike mandarinov*. Franco-ski prevod knjige avtorja Vou King-ceuja je izšel leta 1976. Vezem sanje in razmišljanja o legendi o Bo Jaju. Izmišljam si dialoge, spomine. A zadnji prizor je prizor iz legende. Prevzema me prav ta poslednja Čeng Lianova učna ura. Sama imena Bo Ja, Fang Zečoven in Čeng Lian so resnična. Čeng Lian je živel v dobi pomladi in jeseni (722–481 pred Kristusom). Bil je učitelj največjega glasbenika na svetu. Bo Jaju so naziv “največji glasbenik na svetu” nadeli stari kitajski učenjaki. Po delu *Juefu jiajiti* se je, preden je prišel k Čeng Lianu v uk, že pet let učil lutnjo, tri leta pa tristrunsko kitaro. Čeng Lian ga je poslušal, ga sprejel med svoje učence in ga tri leta uril. Nekega jutra je že pred jutranjim svitom poslal ponj z ukazom, naj takoj pride k njemu v Dvorano glasbil. Čeng Lian je s prekrižanimi nogami sedel na tleh z oljno svetilko na svoji levi in nekaj časa molčal.

– Dajte mi svojo lutnjo, je nenadoma ukazal Bo Jaju.

Bo Ja ga je pozdravil in mu pomolil svojo lutnjo.

– Poslušajte ta zvok! mu je rekel Čeng Lian, si zavihtel lutnjo nad glavo in jo raztreščil na tleh.

– Takšen je zvok lutnje! je rekel Čeng Lian.

Bila je sedemsto let stara lutnja (s konca drugega tisočletja pred Kristusom).

Bo Ja se je priklonil in trikrat pozdravil.

– Dajte mi svojo tristrunsko kitaro, je ukazal Čeng Lian.

Bo Ja mu je podal kitaro.

– Poslušajte ta zvok! mu je rekel Čeng Lian.

Položil je kitaro predse, vstal, skočil nanjo in dolgo cepetal po njej.

Iz antologije kratke proze ZGODBE IZ FRANCIJE, ki bo spomladi izšla pri založbi Sodobnost International.

Bo Ja je jokal ob pogledu na svoji uničeni glasbili, ki so ju teptali učiteljevi čevlji. Nato je Čeng Lian z nogo odrinil ostanke glasbil proti Bo Jaju in mu rekel:

– In zdaj vnesite več občutja v svoje igranje!

*

Mladega Bo Jaja je to zelo potrlo. Imel je samo še nekaj sapekov. Izgubil je svoji glasbili. Ves lunin mesec ni jedel in ni se mogel odločiti, ali naj zapusti učitelja. Vse taele srebra, kar jih je imel, je dal Čeng Lianu, da bi plačal učne ure, ležišče iz opek in vsakdanje obroke. Ču Lin mu je sem in tja posodil svojo lutnjo.

*

Ko je Bo Ja po enem luninem mesecu videl, da ga Čeng Lian ni ukazal poklicati, je šel k njemu. Pozdravil ga je. Čeng Lian ga je povabil, naj sede k njemu, in naročil, naj prinesejo dve skodeli rezancev; nanje sta naložila praženo meso in cvetačo. Vzela sta paličice in jedla. Ko je Čeng Lian pojedel rezance, je naročil prinesiti vino in ga dal segreti. Popila sta nekaj kozarcev. Nazadnje je Bo Ja vprašal učitelja:

– Moja lutnja je bila iz obdobja malo po tistem, ko so nastali pregovori! Oče jo je dobil od vojvode Fonga v zameno za tri neizmerno lepe konkubine. Mojo kitaro je igralo sedem glasbenikov. Zakaj ste ju razbili, spoštovani stric?

Ko je Bo Ja govoril, se je njegov glas dušil v solzah. Ko je izgovarjal besede lutnja in kitaro, oče in stric, se je prelomil. Nenadoma je bilo to eno samo ihtenje, jokal je v rokav.

– Stric moj! je vzklikal.

Nato si je Bo Ja obrisal veke in se trikrat globoko priklonil pred Čeng Lianom. Čeng Lian mu je odgovoril:

– Sin moj, odgovoril sem vam že, ko sem ju razbil! Vaše igranje je bilo spretno, a v njem ni bilo občutja. Razbil sem vaši glasbili in vaš glas se je že spremenil. Poslušal sem, kako tožite, in v vašem trepetajočem glasu sem slišal nekaj podobnega petju. Iz sebe ste začeli vleči poudarke, ki prevzemajo in vzgibajo.

Čeng Lian si je z rokava otresel ostanek cvetače, ki je padel nanj. In znova začel:

– Kakor otrok ste, čigar glas mutira. Kakor otrok ste, čigar ustnice kolebajo med prsmi dojilje in dojkami prostitutk. Kakor otrok ste, čigar okus omahuje med svetom mleka in svetom toplega vina, med glasom, ki se kakor droben ptiček nepričakovano dvigne nad krošnje, in globokim

glasom drvarja ali voznika, ki brunda ali revska na svoje deblo ali mulo. Omahujete med tistim, kar čutite, in tistim, kar veste. Veliko dela boste še imeli, preden se boste približali glasbi!

Bo Ja je spet trikrat pozdravil. Ko je že hotel oditi, ga je Čeng Lian zadržal. Pozval ga je, naj znova sede. Vprašal ga je, zakaj se je odločil za glasbeno umetnost.

*

Bo Ja se je za glasbo odločil zaradi treh stvari. Prva je bila iz obdobja, ko je komaj shodil. Opotekaje se na svojih nožicah je spremljal služkinjo, ki je šla vzdolž jezera v trg po drva za kurjavo in riž. Ob jezeru je prvič videl vrbe z velikanskimi debli in okroglo senco. Približal se jim je in zagledal mladeniča, ki je na rečnem bregu pasel bivola in mrmraje bral. Senca vrb je bila okrogla in modra. Tišina je bila brezmejna. "Voda, okrogla senca, otrok, knjiga, bivol, vrba, povodec, s katerim je bil bivol privezan na deblo, vse to se je brez kakega drugega razloga zataknilo v mojem spominu!" je rekel Bo Ja.

Drugo, zaradi česar se je Bo Ja odločil za glasbo, se je po njegovih besedah zgodilo devet let pozneje, ob smrti najpomembnejše soproge njegovega očeta. Vrata so bila prevlečena z belim blagom. "Prva je umrla!" je pomislil. Vstopil je. Vzel je dišavno palčko in s sklenjenimi dlanmi štirikrat pozdravil. Klečal je na kolenih in se s čelom dotikal lesenih tal. Nejasno je zaznaval migetajoči soj svetilk, sence in stopala. Nato je hkrati slišal oljno kapljico, ki je prasketala v veliki svetilki, in zvok svojih solz, ki so padale na leseni pod.

Tretji dogodek, zaradi katerega se je Bo Ja odločil za glasbo, se je po njegovih besedah pripetil blizu Nankina. Stopal je iz čajnice. V njem je bil še vedno spomin na toploto prostora, svežino lističev in cvetov, na okusnost deževnice, ki je brbotala v kotličku. Bilo je zelo vroče. Stopil je ven, obraz in zadnjico je imel mokra od potu in ravno je hodil po cesti, ki je vodila k učitelju pisanja, ko ga je ujela nevihta. Počepnil je v grmovje. Nevihta je bila zelo silovita. Nalivi so bili kot gorske gmote. Črnina neba se je lesketala kakor lasje najlepših žensk. Grom je bil oglušujoč in je zbujal željo po begu. Strele so parale globoko črnino neba, da sta se bežno prikazovali neznosnost in strašljivost v srcu narave – koščki strašljivega sonca, ki je za temo. Bo Ja je zakopal obraz v rokav.

Nato je prišla tišina, nenaden konec dežja. Znova je odprl oči. Bilo je kot nova svetloba nad svetom. Nova svetloba in tišina nad umitimi, nepopisno zelenimi drevesi z biseri na listih, lepota popolnoma modrega koščka neba.

Bo Ja se je tretjič razvnel. Trdil je, da obstaja le en zvok, ki bi lahko naslikal tisto curljajočo in novo planjavo, tiste še nikoli videne barve. Bo Ja je domneval, da je bil ta zvok zelo blizu tišini.

– Ni res! je ostro odvrnil Čeng Lian.

*

Gledala sta se. Za hip sta umolknila. In potem ko je Bo Ja že pojasnil razloge, ki so ga pripravili do tega, da je začel igrati glasbo, se je Čeng Lian prijel za nos in rekel:

– Daleč od glasbe ste še. Mladi bralec in njegov bivol vas nista približala glasbi. Glasba ni skrita v vrbah. Glasba ni tišina. Zvok glasbe je zvok, ki ne prelomi tišine.

Čeng Lian se je dotaknil prstanca in rekel:

– Tudi kapljica olja in solze ob smrti najpomembnejše soproge vašega očeta vas niso približale glasbi. Glasba ni smrt in če že ni življenje, mu je vsaj zelo blizu, v življenju je zelo blizu tistemu, kar v njem še nastaja. To je prvi krik, ki je prvi zvok, in v tem smislu glasba ni nekaj, kar pride za življenjem, ampak nekaj, kar je pred njim. Glasba je bila pred iznajdbo enozložnic!

Čeng Lian je pokazal sredinec in rekel:

– In nazadnje, tudi konec nevihte vas ni približal glasbi. Vaše uho je plašno. Glasba ni konec nevihte, glasba je nevihta.

Bo Ja učitelju ni odgovoril. Čeng Lian je nekaj hipov molčal in znova začel:

– Medtem ko ste govorili, sem poslušal zvok vašega glasu. Ali besede govorijo kaj drugega kot prevzetnost in praznino? Ali intonacija govori kaj drugega kot namen in iskrenost? Medtem ko ste pojasnjevali razloge, ki so vas pripravili do ukvarjanja z glasbo, se je zvok vašega glasu oddaljil od glasbe. Vaš glas se je polagoma utrdil. V njem ni več trepetanja in joka in glasbe. Kaj ste storili s svojima glasbiloma?

Bo Ja je odgovoril, da je pobral ostanke, jih naložil na svileno blazino in jim žrtvoval obredni kos govejega, ovčjega in svinjskega mesa. Dodal je, da je vsak dan zbrano molil pred krsto svojih glasbil. Čeng Lianov obraz je poškrlatel in besno je ozmerjal svojega učenca:

– Kaj vam je treba moliti pred krsto svojih glasbil? Glasbila so že sama krste! Dajte, poiščite upravnika Fuja, recite za mošnjo sapekov in pojdite v mojem imenu k popravljavcu glasbil. Prosite ga za polomljeno, za silo popravljeno tristrunsko kitaro. Prosite ga za preluknjano, za silo usposobljeno lutnjo. Vzemite najpreprostejši glasbili in se spet začnite vaditi v igranju glasbe. Spomnite se na čas, ko se vam je glas prelomil. Spomnite

se na svoj glas, ki se je zlomil ob spominu na vaši polomljeni glasbili. Vaša lutnja iz obdobja nastanka pregovorov je kakor orehova lupina. Treba jo je streti, če hočeš pojesti plod. Spomnite se, da v glasbi zvok ni plod.

*

Bo Ja je še istega dne prodal svoje obredno oblačilo, poiskal upravnika Fuja in zastavil svileni blazini, ki ju je dobil od očeta. Nato je šel k popravljavcu glasbil. Ta je bil zelo star mož. Bil je naglušen. Svileni obleko je imel strgano. Na nogah je imel rdeče obuvalo. Bo Ja ga je prosil, naj mu pokaže glasbila. Videl je plemenita glasbila, slišal nenavadne zvoke. V kotu prostora, v katerem je delal popravljavec, so bila pod skrinjo nekakšna trupla glasbil, na katerih so vadili otroci. Bo Ja je prosil popravljavca, naj mu jih pokaže. Zaigral je na ta slabo popravljena glasbila.

– To so samo stari, za silo skrpani kriki! je smeje se rekel Bo Ja.

Popravljavec glasbil ga je presenečeno pogledal, oči so se mu široko razprle in se orosile.

– Kaj pa smo mi drugega? je rekel.

Bo Jaja je postalo sram. Vzel je lutnjo in tristrunsko kitaro, ki sta se mu zdeli najbolj poškodovani. Ostalo mu je nekaj denarja in nesel ga je nazaj upravniku Fujju. Trudil se je na teh strunah brez zvoka, kolikor se je dalo, in prsti so se mu nenehoma zatikali ob slabo zglajeno leseno prečko.

*

Čeng Lian osem mesecev ni poklical Bo Jaja k sebi. Bila je pomlad. Bo Ja se je umaknil daleč proč, na pobočje na robu polja ob začetku vasi, da bi igral. Tedaj so cvetele breskve. Cvetovi so bili neizmerno rožnati. Bo Ja je bil obut v sandale iz konoplje. Čeng Lian, ki je šel tam mimo, ga je zaslišal. Pristopil je, mu pomignil, naj igra naprej, in sedel poleg njega.

– Zvok je grozen! Vrzite to glasbilo stran, je rekel čez čas.

Bo Ja je zadrhtel. Lica so mu v hipu pobledela. Čeng Lian je nadaljeval:

– Glasba ni v najlepšem izmed glasbil. In tudi v najslabšem izmed glasbil ne. Za glasbo najustreznejša glasbila so tista, ki zagotovo prevzamejo, a se jih lahko odvadimo uporabljati, tako kot telesa, ki ovijajo ljudi.

Čeng Lian je rekel še:

– V glasbi, ki ste jo na slepo zaigrali, je nekaj nežnega in otožnega, a to še ni glasba. Odložite ta glasbila! Pojdite iz tega vrta! Išcite glasbo! Pridite z mano!

*

Čeng Lian je odvedel Bo Jaja v trg. Bo Ja je na učitelja gledal z velikim spoštovanjem, vendar ga je zmedel. Čeng Lian se je nenadoma vznejevoljil in mu ukazal, naj molči: poslušal je veter med vejami in jokal.

Bila sta lačna. Čeng Lian je odvedel učenca v pivnico. Nenadoma je negibno obstal, poslušal zvok lesenih paličic, ki so grabile koščke praženega mesa ali posušenih kozic, in jokal.

V bližnji uličici ga je odvedel v hišo užitkov. Bo Ja je v nepazljivosti z nohtom potegnil po prostitutkinem gležnju, ko ji je dvigal noge in prodiral vanjo, ter ji tako odrgnil kožo. Ta kapljica krvi, droben prostitutkin krik, leseni vzglavnik, ki je padel na tla: Čeng Lian je jokal.

Odvedel ga je na srečanje učenjakov na drugi strani Krokarjevega mostu. Veliko so pili. Čeng Lian jim je ukazal, naj molčijo: poslušal je zvok čopiča, ki je drsel po svili, in jokal.

Odvedel ga je proti puščavnikovemu bivališču, ki je ležalo zunaj trga. Na poti tja je zgrabil Bo Jajevo roko. Negibno sta obstala: otrok z razgaljenim trebuhom je uriniral na nasip iz rdečih opek. Čeng Lian je zaihtel.

Ko sta prispela v tempelj, je neki menih pometal zunanje dvorišče tempelja. Sedla sta in pet ur poslušala šum metle, ki je odstranjevala prah. Oba sta jokala. Potem se je Čeng Lian nagnil k Bo Jaju in mu šepnil na uho.

– Čas je, da se vrnete. Pri cesarskem goslarju si kupite instrument, ki vas bo prevzel. Od upravnika Fuja zahtevajte štiri taele srebra. Recite Fuju, da se bom vrnil jutri. Danes sem se preveč ukvarjal z glasbo. Umil si bom ušesa v tišini. V tempelj grem.

*

Ko se je Bo Ja vrnil, mu je po dolgem pogajanju uspelo dobiti od upravnika Fuja tri taele srebra. Šel je k cesarskemu goslarju. Dolgo je brskal po omarah v delavnici in izvabljal zvoke iz praznih strun. Ni našel glasbila, ki bi mu bilo všeč. Nezadovoljen je stopil na ulico. Ko se je vzpenjal po ozki ulici, da bi se vrnil k Čeng Lianu, je srečal zelo starega moža, ki se je spuščal, opirajoč se na rdeče pobarvano palico. Nosil je klobučevinasto pokrivalo, sivo in raztrgano obleko in rdeče obuvalo. Pod drugo roko je držal majhno violino. Bo Ja ga je prepoznal, stopil k njemu in ga s sklenjenimi rokami pozdravil.

– Kako vam gre, striček?

– Govorite glasneje, gospod, naglušen sem.

Bo Ja je glasno in počasi rekel:

– Kako vam gre, striček?

– Prav nič se vas ne spomnim, mu je odgovoril starec. Toliko sem doživel!

– Ime mi je Bo Ja, striček. Pred tremi letnimi časi sem v vaši delavnici kupil lutnjo in tristrunsko kitaro. Taki, kot so tiste, na katerih vadijo nevedni otroci. Si vas lahko dovolim zmotiti in vas prositi, da stopite z mano v čajnico?

Tako sta storila. Sedla sta za mizo pred vrček čaja, v katerem so plavalisti lističi, odtrgani s treh ali štirih cvetov. Vonj je bil čudovit.

– Vas lahko vprašam po vašem častitljivem imenu, striček? je počasi vprašal Bo Ja.

– Moje skromno ime je Feng Jing, je odgovoril popravljavec glasbil.

– Kje stanujete? je vprašal Bo Ja.

– Nekaj korakov stran od delavnice. Čisto blizu! Pri Vetrni krsti, je rekel Feng Jing.

– Striček, vi, ki popravljate glasbila, nimate razloga za pritoževanje. Gotovo živite srečno! Čuvar pred oltarjem ste. Zagotavljate lepoto, negovanje, tišino in možnost glasbe. Ni vam treba biti glasba! je vzkliknil Bo Ja in vzdihnil.

– Kar ste rekli, je bedasto, je rekel Feng Jing. Ne živim srečno. Popravljam glasbila in umiram od lakote. Zelo star sem. Kmalu bo minilo enajst tisoč let, odkar trpim življenje. Kmalu bo minilo enajst tisoč let, odkar zaman popravljam nepopravljivo! Kmalu bo minilo enajst tisoč let, odkar pravzaprav ne živim. Kmalu bo minilo enajst tisoč let, odkar ne umrem zares! Gospod, jaz, kakršnega me vidite, sem bil lev, bil sem uhelj neke vdove, bil sem rožnat oblak v jutranji zarji! Bil sem rozinov kolač. Bil sem krap. Bil sem drobna, rahlo kosmata malina med vlažnimi prsti otroka!

– Striček, je znova začel Bo Ja, imate vi, ki popravljate glasbila, na dnu delavnice shranjene tristrunske kitare in lutnje?

– Da, gospod, je odgovoril zelo stari mož. Hranim jih pet ali šest, ki jih zadnjič, ko ste prišli, verjetno niste videli. Vendar sem prestar, da bi jih prinesel do vašega bivališča. Prsti se mi tresejo!

– Kdaj bi vas lahko zmotil z obiskom v vaši častitljivi delavnici? je vprašal Bo Ja.

– Pojdiva kar takoj, je rekel starec. Ali vam lahko splezam na rame? Tako zelo sem izčrpan!

Bo Ja je pritrdil in vzel Feng Jinga na rame.

– Zelo sem star, je nenehno ponavljal Feng Jing. Zdaj sem celo pozabil, kako mi je ime!

– Vaše častitljivo ime je Feng Jing, je vpil Bo Ja. Stanujete pri Vetrni krsti.

– Vetrna krsta žal ni krsta življenja, je zavpil starec. Nisem še dovolj spoznal življenja! Spet bom ptič in črna školjka na prodnati obali in regrat!

Nisem se osvobodil bremena oblik. Tako zelo hrepenim po praznini! Bi radi izvedeli, zaradi česa najbolj trpim?

– Da, je zavpil Bo Ja, rad bi izvedel, zaradi česa najbolj trpite!

– Najbolj trpim zato, ker vem, da bom spet postal človek! je rekel Feng Jing. Nebesna telesa in teža vsega, kar sem doživel, so tako določili. Znova postati človek je huje kot znova postati poštni konj! Še več stoletij, ki jih bo treba trpeti! Še več svetlobe, ki jo bo treba videti! Še več zvokov, ki vas bodo ranili! Še več oči, ki bodo jokale!

Bo Jaju se je zdelo presenetljivo lahko nositi starega Feng Jinga na ramah. Vprašal ga je:

– Striček, vam je astrolog povedal, na katerem kraju naj bi znova živeli kot človek? V kakšni službi? V katerem stoletju?

Feng Jing mu je narahlo potrkal po glavi z belimi in posušenimi členki.

– Kraj bo Cremona. To je majhen trg ob Padu. Stoletje bo sedemnajsto po času Latincev. Služba bo še vedno poklic goslarja.

– Kakšni boste videti? je vprašal Bo Ja.

– Imel bom usnjen predpasnik, je v joku odgovoril Feng Jing.

Roka mu je drgetala. Snel si je klobučevinasto pokrivalo in rekel:

– Pozimi bom nosil belo volneno čepico, ko bom prečkal mostičke čez Cremonetto.

– Striček, ali vam je znano vaše ime? je zavpil Bo Ja.

– Sinko, je rekel starec med miganjem z rdeče obutimi stopali, enajst tisoč let sem star. Ime mi je Tonio Stradivarius. Ne morem več. Sem oče Ombona in Catarine. Mojemu učitelju je bilo ime Amati. Mojemu prijatelju je bilo ime Guarnerius ...

Ko je izgovarjal te besede, so mu po obrazu polzele solze.

– Zdi se mi, da se spominjam trga San Domenico nasproti glavnih vrat. Dotikam se zlate svetlobe. Gledam Torazzo. Nekaj v zraku diši po oljkah in ribjem kleju!

In popravljavec glasbil si je znova nadel klobučevinasto pokrivalo in se z rokami prijel za glavo. Ječal je. Smrkal. Smrkelj je padal Bo Jaju na obraz.

*

Prispela sta k Feng Jingu. Bo Ja je odložil starca, dolgo preizkušal kitare in lutnje. Druga lutnja, ki jo je preizkusil, je oddajala nenavadno jasne zvoke, kakor dežne kaplje. Četrta kitara, ki jo je preizkusil, je bila zanesljivo zelo slabotno glasbilo, a v njej sta bili brezmejni otožnost in rahločutnost. Ena izmed strun je bila zelo visoka in s skopo resonanco. Druga je imela milino, ki seveda ni bila človeška. Zadnja je bila naposled

tako zamolkla in nizka, a bogata in vendarle sramežljiva, kakor da bi z ogrinjali in krili nenehno zakrivala golo lepoto svojega telesa.

*

Čeng Lian je med sprehodom ob jezeru Kokošjega krika jedel lubenična semena. To jezero je vsako leto dalo več deset tisoč kostanjevih mernikov vode. Ribiški čolni so pluli z brega na breg. Tja je prišel Bo Ja štiri mesece pozneje pokazat svojemu učitelju glasbili, ki ju je izbral pri Feng Jingu. Sedla sta v bambusov vrtiček, pred katerim je bil zasidran moder čoln. Bo Ja je pred učiteljem zaigral kratko skladbo.

– Glasbilo je lepo, je rekel Čeng Lian.

Bo Ja je prebledel.

– Prsti, posluh, telo, duh, vse je pravilno, je še rekel Čeng Lian.

Bo Ja je tako prebledel, da je postal skoraj tako moder kot ribiški čoln, zasidran pred njima za vrsto bambusov.

– Samo še glasbo je treba najti! je končal Čeng Lian.

Bo Ja je čutil, da se mu po lobanji širi obup v najčistejši obliki. Čutil je, da se mu srce v prsih stiska od bolečine. Čeng Lian mu je ukazal, naj vstane.

– Ničesar vas ne morem več naučiti, je rekel. Vaša občutja niso dovolj zbrana. V vas ni tistega, kar bi vas vzgibalo, kakor jezerski val vzgiba modri ribičev čoln. Jaz, Čeng Lian, vas ne morem več učiti. Mojemu učitelju je ime Fang Zečoven in prebiva na Vzhodnem morju. On zna zbuditi čustvo v človekovem ušesu!

*

Počakala sta do novembra. Bo Ja in Čeng Lian sta se odpravila proti Vzhodnemu morju. Hodila sta dvanajst tednov. Ko sta prišla do vznožja gore Penglai, je Čeng Lian rekel Bo Jaju:

– Vi boste ostali tukaj! Jaz grem po učitelja.

Ko je to rekel, je z drogom odrinil barko in odplul. Deset dni pozneje ga še ni bilo nazaj. Bo Ja se je v lakoti, samoti in strahu oziral okoli sebe. Nikogar ni bilo. Slišal je samo šum morske vode na pesku in otožne ptičje krike. Tedaj je začutil še veliko večjo nebogljenost, vzdihnil je in rekel:

– To je učna ura učitelja mojega učitelja!

Potem je začel igrati na kitaro in peti, pri tem pa tiho jokal. Nato je jokal na dnu srca in samo zvoki so bili solze. Ko je pesem zamirala na njegovih ustnicah, se je po morju tiho vračal Čeng Lian. Bo Ja se je vzel na barko, ki jo je Čeng Lian odrival z drogom. Postal je največji glasbenik na svetu.

Prevedla Suzana Koncut